
The Future of Education in the Epoch of Social-Technological Mutations based on the Experience Acquired and the Challenges Revealed in Relation to the Distance Teaching (Moodle) in the Period of the Pandemic

AmiranBerdzenishvili¹, Kakha Ketsbaia²

¹Doctor of Philosophy, Iv. Javakhishvili Tbilisi State University Professor, Department of Sociology and Social Work

²Doctor of Philosophy, Iv. Javakhishvili Tbilisi State University, Associate Professor, Department of Sociology and Social Work

<https://orcid.org/0000-0001-9149-5376>

Abstract

In the article consists of two parts. The first part is theoretical, concerned with the future of education in the epoch of social-technological mutations and is based on Alvin Toffler's futurological conception of education and Zygmunt Bauman's theory of liquid education (A. Berdzenishvili, K. Ketsbaia). The second part is of the practical character and is concerned with the experience (personal experience) gained in the sphere of distance teaching and the challenges revealed (A. Berdzenishvili).

Keywords: *the future of education, the crisis of contemporary education, liquid education, digital generation, distance teaching, information-communication technologies.*

Part One: The issue of the future of education will not be clear without a theoretical basis. In our case such a basis is Alvin Toffler's conception who supposed that the period up to 2025 would be a turning point in the history of the humanity since the industrial world order will, finally, become part of history and a super-industrial, information epoch will start which will be followed by such struggles and conflicts for the power that will shatter the world (Toffler, 1970, p. 120). It is 2022 now and we are facing the fact. We are witnessing the result of the global transformation – a new society – a knowledge society is being established. We think that the pandemic (and other similar global phenomena) process plays the role of an accelerator in the process of the transformation and thus makes the faults of knowledge, education and science of the industrial epoch more evident. Nowadays the future shock and phobias accompanying it are present and disorient the socius and people since the system of

knowledge, education and upbringing of the earlier epochs were oriented not to adapting to such transformations but looked back to the past. According to Toffler, transformation and mutation will concern almost everything: family, genetic revolution, politics, economics and, of course, education (Toffler, 1974, p. 50). The education system of the previous epoch becomes useless in the super-industrial epoch, therefore, the XXI century will be the century of social conflicts, numerous global problems and challenges. In this situation, a question arises: what will education be like, and what form will it accept in the future? Toffler's answer to this question is the following: the traditional system of education will cease its existence or to put it more simply, schools and universities will not exist anymore. A noteworthy interpretation as to why it will happen should be looked for in Alvin Toffler's social-futurological conception of education. And an answer regarding the kind of future education is given by an outstanding sociologist Zygmunt Bauman (Bauman, 2000. p. 130). According to him, the future belongs to liquid education. At the same time, standardized instruments of measuring knowledge and systems of its transmission do not correspond anymore to the character of obtaining this knowledge. Even more, the system of education itself loses its position and priorities in the distribution of knowledge. It is possible to learn without them and quite successfully at that. In this new world, everyone must independently find his/her own self and in opposition to the mass ideas or traditional opinions, we have to learn to produce our ideas of some value. Nowadays the young strive for freedom in everything – beginning with the freedom of choice to the freedom of expression. The choice is like oxygen for them. While the old generation is irritated by brands, a variety of products, etc. the “digital generation” accepts everything as delegated to them. For them, technology is a means to reach the goal and they, when necessary, find the marketing messages and solve uncertainties (Ketsbaia, 2020, p. 530). They use technology to escape from the institutional limitations of traditional offices and work from their own homes. The “digital generation” needs freedom to express their own personalities and follow their own paths. The Internet grants them the freedom to choose what to purchase, where to work, when to talk to friends and where to be at the necessary time. These young people choose where and when to work, they use technologies to get rid of traditional offices and routine work. They unite staying at home and working; prefer to work from various places than stay in a particular office. They also want to work without leaving their houses, in their rooms and using their computers (Dewey, 2010, p. 230).

The search for freedom substantially changes education. More and more information becomes available to the young. They can receive information at any time and any place. In addition, it is not any more necessary to attend lectures and it is possible to listen to them without leaving one's house. In the epoch of a range of splitting transformations and social-technological mutations, it is of utmost importance for education to retain its moral ethos (Berdzenichvili, Ketsbaia, 2022, p. 330).

Part Two: In the information epoch, without digital technologies it is impossible to speak about “receiving knowledge through knowledge”, the management of knowledge and the contemporary education based on it. Technologies are an intermediary between students and lecturers. Information-communication technologies are the best means for increasing the quality of education. Using electric appliances enhances the integration process and eliminates passive participation. Students can any time

suitable for them (even if they do not attend the lecture or the seminar) join discussions on issues interesting to them on the forum. It is true that Georgia and Georgian universities are rather far from the achievements of the western information-open society systems of education, but if our society wants to occupy its place in this new information era, using informative methods and introducing electronic teaching cannot be postponed. Nowadays the young have plenty of various means to obtain information, though in our conditions they lack the skills necessary to systematize information and education is nothing more than “systematized knowledge”. Applying information-communication technologies in the process of teaching will enhance forming of the skills corresponding to the demands of the contemporary epoch and the process “of receiving new knowledge through knowledge” and thus will become a guarantee of the development of Georgian society to occupy its deserved place in the global system of the world distribution of labour and knowledge.

Distance teaching as a colossal resource – as a university in a “box” – has numerous positive aspects. First of all, it is its mass character. The time when there was a deficit of computers among the students passed long ago and despite social status and economic situation the majority of students have personal computers at home and if anyone does not have a computer, the university resource centres offer comfortable conditions to work with computers and prepare lecture materials. The system of distance teaching is a perfect time-saving means and it is very important for students. When no lecture books are available, students have to spend much time and material resources to copy the necessary materials. One more positive aspect consists in the fact that students can have constant online contact with their lecturers and ask them questions if they fail to do it during the group work. This mode of teaching is very comfortable for those students who are abroad, ordered and purposeful planning of the system creates the feeling of presence in students even if only virtually. Theoretically, if they wish, they can receive no less knowledge than those who physically attend the lectures.

It may be an exaggeration but I think that distance teaching may be used to spread knowledge over the territories which are temporarily occupied: in the case when lecture courses are professionally prepared and made available on the Internet students who live in the occupied territories will receive a possibility to acquaint with the Georgian system of education and education sciences.

Regarding my personal experience, I would like to stress that working in this system was rather pleasing from the aspect of self-development. I have discovered plenty of new aspects of presenting the teaching material to my students and setting them various tasks to fulfil. Though there were quite a lot of problems as well. These problems in main were associated with the bureaucratic functions of the site, where there are lots of functions but it is not strictly determined, what they are to be used for. Of course, I could always address the program coordinators who were always ready to help but I think that the site should itself ensure the possibility to work easily, especially when the majority of professors have no experience in working with such systems. It is possible to do more to elaborate the system of distance teaching, there can always be a new sphere that needs further development. I think that more must be done to make the process of presentation easier using either photo collages or video presentations. Of course, such means exist and active work is necessary to elaborate on them. We hope that professors and teachers will soon eventually adapt to this system, the style of the uploaded material

will become better and the system will gain more popularity with the students. Certain improvements should be introduced in this direction as well, it is necessary to arrange meetings where we will be able to share our experience, and it is desirable to interview students as well since it will help to better adjust the system to its main users – students.

Finally, it should not be forgotten that interactive teaching is unimaginable without live communication, especially in social and humanitarian sciences. Students must have immediate contact with their professors and teachers. This system can be only a subsidiary and complementary means to traditional lectures.

References:

- Toffler A. (1970), [Future Shock](#), Bantam Books;
- Toffler A. (1974), [Learning for Tomorrow](#), Random House;
- Bauman Z. (2000), *Liquid Modernity*, Cambridge;
- Ketsbaia k. (2020), *Sociology of education* (in Georgian);
- Dewey J. (2010), *Democracy and Education* (in Georgian);
- Berdzenichvili A, Ketsbaia k. (2022), *Modern Sociological Discourse (Modern sociological theories)* (in Georgian).

განათლების მომავალი სოციალურ-ტექნოლოგიური მუტაციების ეპოქაში პანდემიის პერიოდში დისტანციურ სწავლებაში (Moodle) დაგროვილი გამოცდილებისა და გამოწვევების მიხედვით ამირან ბერძენიშვილი¹, კახა ქეცბაია²

¹ფილოსოფიის მეცნ. დოქტორი, ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სოციოლოგიისა და სოციალური მუშაობის დეპარტამენტის პროფესორი, ²ფილოსოფიის მეცნ. დოქტორი, ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სოციოლოგიისა და სოციალური მუშაობის დეპარტამენტის ასოცირებული პროფესორი, <https://orcid.org/0000-0001-9149-5376>

აბსტრაქტი

სტატია ორი ნაწილისაგან შედგება. მისი პირველი ნაწილი თეორიულია და სოციალურ-ტექნოლოგიური მუტაციების ეპოქაში განათლების მომავალს შეეხება, რასაც საფუძვლად ელვინ ტოფლერის „განათლების ფუტუროლოგიური კონცეფცია“ და ზიგმუნტ ბაუმანის „თხევადი განათლების თეორია“ უდევს (ა. ბერძენიშვილი, კ. ქეცბაია). მეორე ნაწილი პრაქტიკული ხასიათისაა და პანდემიის პერიოდში გამოყენებული დისტანციური სწავლების სფეროში დაგროვილ გამოცდილებასა (პირადი გამოცდილება) და გამოწვევებს შეეხება (ა. ბერძენიშვილი).

ნაწილი პირველი: განათლების მომავლის შესახებ საკითხი გარკვეული კონცეპტუალური საფუძვლის გარეშე, ვფიქრობთ რომ, გაუგებარია. ჩვენს შემთხვევაში მსგავს კონცეპტუალურ საფუძველს ელვინ ტოფლერის კონცეფცია წარმოადგენს, რომელმაც გამოთქვა ვარაუდი, რომ 2025

წლამდე პერიოდი საკაცობრიო ისტორიაში გარდამტეხი იქნება, რადგანაც ინდუსტრიული მსოფლიო წესრიგი, საბოლოოდ, ისტორიას ჩაბარდება და ზეინდუსტრიული, ინფორმაციული ერა დადგება, რასაც ძალაუფლებისათვის ისეთი ბრძოლა და კონფლიქტები მოჰყვება, რომელიც მსოფლიოს შესძრავს. ამჟამად 2022 წელია და ფაქტი სახეზეა. გლობალური ტრანსფორმაციის შედეგი ახალი - ცოდნის საზოგადოების, საბოლოოდ, დამკვიდრება სახეზეა. ვფიქრობთ, რომ პანდემიამ ამ ტრანსფორმაციაში ამაჩქარებლის როლი შეასრულა, რომელმაც კიდევ უფრო ნათელი გახადა ინდუსტრიული ეპოქის ცოდნის, განათლებისა და მეცნიერების ნაკლოვანება.

ტოფლერის მიხედვით, ტრანსფორმაცია და მუტაცია შეეხება თითქმის ყველაფერს: ოჯახს, გენეტიკურ რევილუციას, პოლიტიკას, ეკონომიკას და, რა თქმა უნდა, განათლებას. ადრეული ეპოქის განათლების სისტემა ზეინდუსტრიულ ერაში უვარგისი გახდება, ამიტომ XXI საუკუნე სოციალური კონფლიქტების, მთელი რიგი გლობალური პრობლემებისა და გამოწვევების საუკუნე იქნება. ასეთ ვითარებაში ჩნდება კითხვა: როგორი იქნება და რა სახეს მიიღებს სამომავლოდ განათლება. ტოფლერის პასუხი ამ კითხვაზე ასეთია: განათლების ტრადიციული სისტემა აღარ იარსებებს ანუ უბრალო ენაზე რომ ვთქვათ, დღევანდელი სკოლები და უნივერსიტეტები, რა სახითაც ისინი ამჟამად არსებობენ, უბრალოდ, არ იარსებებენ. ხოლო რა სახე ექნება მომავლის განათლებას ამაზე პასუხი ცნობილ სოციოლოგს ზიგმუნტ ბაუმანს აქვს. მის მიხედვით მომავალი თხევად განათლებას ეკუთვნის. ამასთანავე ცოდნისა და მისი ტრანსლირების სისტემათა გაზომვის სტანდარტიზებული ინსტრუმენტები ამ ცოდნის წვდომის ხასიათს უკვე აღარ შეესაბამებიან. უფრო მეტიც, განათლების სისტემაც კი ცოდნის გავრცელებაში თავის პოზიციებსა და პრიორიტეტებს კარგავს. შეიძლება მათ გარეშეც კი ისწავლო და თანაც წარმატებით. ამ ახალ სამყაროში თითოეულმა თვითონ უნდა იპოვოს თავისი თავი, თანაც მასობრივი შეხედულებების თუ ტრადიციული წარმოდგენების საპირისპიროდ, ღირებულების მქონე საკუთარი იდეების პროდუცირება (წარმოება) უნდა ვისწავლოთ.

ნაწილი მეორე: დისტანციურ სწავლებას, როგორც კოლოსალურ რესურსს – უნივერსიტეტს ერთ „ყუთში“ - მრავალი დადებითი ასპექტი აქვს. ერთ - ერთი დადებითი მომენტი ისაა რომ სტუდენტს შეუძლია მუდმივი ონლაინ კავშირი ჰქონდეს ლექტორთან და დამატებით კითხვები დაუსვას თუ ჯგუფური მუშაობის დროს ვერ მოახერხებს ამის გაკეთებას. ასევე ეს საშუალება ძალიან კარგია უცხოეთში გამგზავრებული სტუდენტებისთვის, სისტემის მოწესრიგებული და მიზანმიმართული დაგეგმარება ხელს უწყობს სტუდენტებში, შექმნას ლექციებზე დასწრების განცდა, თუნდაც ვირტუალურად. თეორიაში, მათივე მონდომების შემთხვევაში, ისინი არანაკლებ ცოდნას მიიღებენ ვიდრე ის სტუდენტები, რომლებიც ლექციას ფიზიკურად ესწრებიან.

შეიძლება გადაჭარბებულიც არის, მაგრამ ფაქტია, რომ ეს საშუალება შეიძლება იქნას გამოყენებული ცოდნის გასავრცელებლად დროებით დაკარგულ ტერიტორიებზე, სალექციო კურსების დახვეწილად ჩამოყალიბებისა და განთავსების შემთხვევაში შეიძლება ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრებმა სტუდენტებმა შეძლონ ქართული განათლების სისტემაზე და სასწავლო მეცნიერებებზე წარმოდგენის შექმნა.

რაც შეეხება პირად გამოცდილებას, უნდა აღინიშნოს, რომ ამ სისტემაში მუშაობა საკმაოდ სასიამოვნო იყო თვითგანვითარების კუთხით, მრავალი ახალი ასპექტი გამოვლინდა სტუდენტებისთვის მასალის მიწოდებისა და დავალებების მიცემაში. დისტანციური სწავლების სისტემის დახვეწის მიმართულებით დაუსრულებელი მუშაობაა შესაძლებელი, ყოველთვის არის შესაძლებელი გამოიძებნოს ახალი სფერო, რომლის დახვეწაც შესაძლებელი იქნება. იმედია, პროფესორ – მასწავლებლები თანდათან გაივლიან ადაპტაციას და მოერგებიან ამ სისტემას, უფრო დაიხვეწება მასალების განთავსების სტილი, ეს სისტემა სულ უფრო მეტ პოპულარობას მოიპოვებს სტუდენტებში. ამ მიმართულებითაც არის გასატარებელი ღონისძიებები, საჭიროა გაიმართოს შეხვედრები სადაც

მოხდება გამოცდილების გაზიარება, ასევე გამოკითხვების ჩატარება სტუდენტებში, რათა სისტემა მაქსიმალურად იყოს გათვლილი მის უმთავრეს მომხმარებელზე – სტუდენტზე.

საბოლოოდ, არ უნდა დაგვავიწყდეს რომ ინტერაქტიული სწავლება შეუძლებელია არსებობდეს ცოცხალი ურთიერთობის გარეშე, განსაკუთრებით სოციალურ და ჰუმანიტარულ მეცნიერებებში. სტუდენტის ჩამოყალიბებისთვის აუცილებელია მას ჰქონდეს პირდაპირი კომუნიკაცია პროფესორ – მასწავლებელთან, ეს სისტემა ჩვეულებრივი ლექციების მხოლოდ დამხმარე და შემვსები შეიძლება იყოს.

საკვანძო სიტყვები: *განათლების მომავალი, თანამედროვე განათლების კრიზისი, თხევადი განათლება, ციფრული თაობა, დისტანციური სწავლება, ინფორმაციულ - კომუნიკაციური ტექნოლოგიები.*